

ผลของโปรแกรมการสร้างสัมพันธ์ภาพในครอบครัวต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและ
ความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

เนตรลาวัลย์ เกิดหอม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2548

ISBN 974-502-652-2

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ เนตรลาวัลย์ เกิดหอม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัย
บูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินตนา วัชรสินธุ์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณี เดียววิเศษ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินตนา วัชรสินธุ์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณี เดียววิเศษ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภา คุณทรงเกียรติ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริยา วชิราวัฒน์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่...11...เดือน...พฤษภาคม...พ.ศ. 2548...

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา การแนะนำแนวทางที่ถูกต้องและการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดีเยี่ยมจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เตียวิเศษ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล กรรมการ ที่กรุณาให้คำปรึกษาตลอดระยะเวลาในการดำเนินงานและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ในสาขาการพยาบาลครอบครัว ตลอดจนคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากในการศึกษาและการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน จากสถาบันต่าง ๆ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จ.ปราจีนบุรี และผู้อำนวยการโรงพยาบาลฉะเชิงเทรา จ.ฉะเชิงเทรา ที่ได้อำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลและทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและครอบครัวทุกท่านที่ให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณผู้นิพนธ์หนังสือและวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ปรากฏในบรรณานุกรม ซึ่งผู้วิจัยนำมาใช้อ้างอิงทางวิชาการ

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัว พี่และเพื่อน ๆ รวมทั้งผู้ร่วมงานทุกท่าน ที่สนับสนุน ห่วงใยและเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

เนตรลาวัลย์ เกิดหอม

45922792 : สาขาวิชา: การพยาบาลครอบครัว; พย.ม. (การพยาบาลครอบครัว)

คำสำคัญ : ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง/ โปรแกรมการสร้างสัมพันธภาพในครอบครัว/ ความรู้สึก
มีคุณค่าในตนเอง/ ความผาสุกทางจิตวิญญาณ

เนตรลาวัลย์ เกิดหอม: ผลของโปรแกรมการสร้างสัมพันธภาพในครอบครัวต่อความรู้สึก
มีคุณค่าในตนเองและความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง (THE EFFECT
OF THE FAMILY RELATIONSHIP PROGRAM ON SELF-ESTEEM AND SPIRITUAL WELL-
BEING AMONG STROKE PATIENTS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: จินตนา วัชรสินธุ์, Ph.D.,
วรรณิ์ เดียววิเศษ, Ph.D., นุจรี ไชยมงคล, Ph.D. 115 หน้า. ปี พ.ศ. 2548. ISBN 974-502-652-2

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรม
การสร้างสัมพันธภาพในครอบครัวต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและความผาสุกทางจิตวิญญาณ
ของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบวัดก่อนและหลังการทดลอง โดย
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จ.ปราจีนบุรี
จำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 10 คนในการได้รับโปรแกรมการสร้างสัมพันธภาพใน
ครอบครัวและกลุ่มควบคุมจำนวน 10 คนได้รับการดูแลตามปกติ วัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง
และความผาสุกทางจิตวิญญาณ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและความผาสุกทาง
จิตวิญญาณของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่ได้รับโปรแกรมการสร้างสัมพันธภาพในครอบครัว
สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยนี้
แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการสร้างสัมพันธภาพในครอบครัวสามารถนำมาใช้ในการดูแลผู้ป่วยโรค
หลอดเลือดสมองและครอบครัวให้มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและความผาสุกทางจิตวิญญาณ
เพิ่มมากขึ้น

45922792 : MAJOR: FAMILY NURSING; M.N.S (FAMILY NURSING)

KEYWORDS : STROKE PATIENTS/ FAMILY RELATIONSHIP PROGRAM/ SELF-ESTEEM/
SPIRITUAL WELL-BEING

NATELAWAN KERDHORM: THE EFFECT OF THE FAMILY RELATIONSHIP
PROGRAM ON SELF-ESTEEM AND SPIRITUAL WELL-BEING AMONG STROKE
PATIENTS. THESIS ADVISORS: CHINTANA WACHARASIN, Ph.D., WANNEE DEOISRES,
Ph.D., NUJJAREE CHAIMONGKOL, Ph.D. 115 P. 2005. ISBN 974-502-652-2

This quasi-experimental research examined the effect of the family relationship program on self-esteem and spiritual well-being among stroke patients using the pre test-post test static group comparison design. The sample consisted of 20 stroke patients of Chaoprayaapipubej hospital Prachinburi province. Ten stroke patients of the experimental group receiving family relationship program, and other 10 stroke patients of the control group receiving routine nursing care. The instruments used were the self-esteem and the spiritual well-being questionnaires. Data was analysed using mean, standard deviation and t-test.

The result revealed that the average score of self-esteem and spiritual well-being of the experimental group were significantly higher than those receiving routine nursing care ($p < .05$). This indicated that the family relationship program can be used for stroke patients and their families in order to increase self-esteem and spiritual well-being.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ข
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดทฤษฎีในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
โรคหลอดเลือดสมองและผลกระทบของโรคหลอดเลือดสมองต่อผู้ป่วยและครอบครัว.....	8
แนวคิดความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง.....	18
แนวคิดความผาสุกทางจิตวิญญาณ.....	22
แนวคิดสัมพันธภาพในครอบครัว.....	32
ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างสัมพันธภาพในครอบครัวกับความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและความผาสุกทางจิตวิญญาณ.....	37
โปรแกรมการสร้างสัมพันธภาพในครอบครัว.....	38
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การสร้างเครื่องมือ.....	42
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	44
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	45
ขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
4 ผลการวิจัย.....	51
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
5 สรุปและอภิปรายผล.....	63
สรุปผลการวิจัย.....	63
อภิปรายผล.....	64
ข้อเสนอแนะ.....	67
บรรณานุกรม.....	68
ภาคผนวก.....	76
ภาคผนวก ก.....	77
ภาคผนวก ข.....	87
ภาคผนวก ค.....	107
ภาคผนวก ง.....	113
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	115

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ($n_1 = 10, n_2 = 10$).....	53
2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างครอบครัว ($n_1 = 10, n_2 = 10$).....	56
3	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้ป่วยโรค หลอดเลือดสมองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง.....	58
4	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของ ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองก่อนและหลังการทดลอง ในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการ สร้างสัมพันธภาพในครอบครัว.....	58
5	เปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้ป่วยโรค หลอดเลือดสมองระหว่างกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการสร้างสัมพันธภาพในครอบครัว และกลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติ.....	59
6	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยโรค หลอดเลือดสมองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง.....	60
7	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของความผาสุกทางจิตวิญญาณของ ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการสร้างสัมพันธภาพในครอบครัว ก่อนและหลังการนำโปรแกรมไปใช้.....	61
8	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยโรคหลอดเลือด สมองระหว่างกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการสร้างสัมพันธภาพในครอบครัวและ กลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติ.....	62

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	7
2 แสดงความต่อเนื่องของภาวะจิตวิญญาณ.....	24
3 แสดง Model of Spiritual Well-Being.....	28
4 แสดงแผนภาพรูปแบบการวิจัย.....	40
5 สรุปขั้นตอนในการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University